

KVALITETSDEKLARATION

Strandnära markanvändning – Befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro

Ämnesområde

Miljö

Statistikområde

Markanvändning

Produktkod

MI0812

Referenstid

2020-12-31

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	6
2.1 Tillförlitlighet totalt	6
2.2 Osäkerhetskällor	7
2.2.1 Urval	8
2.2.2 Ramtäckning	8
2.2.3 Mätning	9
2.2.4 Bortfall	9
2.2.5 Bearbetning	10
2.2.6 Modellantaganden	11
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	12
3 Aktualitet och punktlighet	12
3.1 Framställningstid	12
3.2 Frekvens	12
3.3 Punktlighet	12
4 Tillgänglighet och tydlighet	12
4.1 Tillgång till statistiken	12
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	12
4.3 Presentation	12
4.4 Dokumentation	13
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	13
5.1 Jämförbarhet över tid	13
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	13
5.3 Sam användbarhet i övrigt	13
5.4 Numerisk överensstämmelse	13
Allmänna uppgifter	13
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	13
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	14
C Bevarande och gallring	14
D Uppgiftsskyldighet	14
E EU-reglering och internationell rapportering	14
F Historik	14
G Kontaktuppgifter	14

Statistikens kvalitet

1 Relevans

Statistiken redovisar fakta om befolkning på öar i Sverige som saknar fastlandsförbindelse via bro. Statistiken bygger på SCB:s geografiska avgränsning av öar utan fastlandsförbindelse via bro. Statistiken används framförallt för att mäta, analysera och besluta om åtgärder avseende tillgänglighet via transportnätet och regionala skillnader i Sverige.

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken avser att beskriva befolkningsutvecklingen på geografiskt avgränsade områden, där det kan finnas begränsningar i tillgänglighet via transportsystemet. I den här undersökningen beskrivs öar utan fastlandsförbindelse via bro, där vatten kan utgöra ett hinder för transporter till allmän service. Eftersom Sverige har flera skärgårdsregioner finns det en efterfrågan på statistik som beskriver de här områdena. Den utgör ett komplement till statistik på kommun- eller länsnivå, i sammanhang där de speciella förhållanden som råder för öar utan broförbindelse kan behöva särskiljas. Befolkningsutvecklingen på öarna utgör en indikator för levnadsförhållanden i dessa områden. Statistiken beskriver även bebyggelseutvecklingen på öarna, vilket kan användas som en indikator för exploatering av öarna och förhållandet mellan fritidsboende och permanentboende.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Information om statistikanvändares informationsbehov är, ur en statistisk kvalitetssynvinkel, de statistiska storheter som kallas intressestorheter.

Statistiken används framför allt för att mäta, analysera och besluta om åtgärder avseende tillgänglighet via transportnätet och andra regionalpolitiska åtgärder. SCB har tidigare haft kontakt med användare inom olika delar av samhället, till exempel på Regeringskansliet, intresseorganisationer för skärgårdar, privatpersoner och media.

1.2 Statistikens innehåll

Centrala målstorheter i undersökningen är antal öar, antal folkbokförda, antal byggnader totalt och antal bostäder. Det motsvarar innehållet i den officiella statistik som SCB publicerar om befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro.

Statistiken är en del av SCB:s statistik över strandnära markanvändning, där den geografiska avgränsningen av statistiken bestäms av avståndet till vattenytan. Strand definieras som linjen där vatten möter land, oavsett om vattnet är hav eller inlandsvatten.

I statistiken över strandnära markanvändning ingår även basuppgifter om kust, stränder och öar, i form av längder, antal, arealer och omkrets. Basuppgifterna uppdateras intermittent vid behov. Statistik över strandnära bebyggelse redovisar statistik över bebyggelse inom ett visst avstånd från

stränder. Befolkning på öar redovisar antal folkbokförda inom de geografiska enheter som SCB har avgränsat som öar.

Den här kvalitetsdeklarationen avser endast undersökningen om befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro, utifrån uppgifter om folkbokförda per adress 2020-12-31. För information om annan statistik inom produkten *MI0812 Strandnära markanvändning*, hänvisar SCB till separat dokumentation för dessa undersökningar. Se statistikens produktsida www.scb.se/mi0812.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulation för undersökningen med referenstidpunkt 2020-12-31 är öar utan fastlandsförbindelse via bro, med folkbokförda vid referenstidpunkten.

Intressepopulation är Sveriges befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro. Skillnaden mellan målpopulation och intressepopulation utgörs av skillnaden mellan SCB:s definition av öarna och användarnas åsikter och förväntningar på detsamma. Definitionen anses dock vara så tydlig att skillnaden bör vara minimal.

Undersökningens **målobjekt** är de enskilda öar som har avgränsats av SCB enligt SCB:s definition och metod, se avsnitt 2.2.6. *Modellantaganden*.

Observationsobjekt är resultatet av SCB:s avgränsning av befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro. Referensåret 2020 är antalet objekt 542.

Bearbetningen bygger på totalregister. Observationsobjekt bör därför stämma väl överens med målobjekt. Saknade värden, bortfall och andra felaktigheter i de register som används i bearbetningen kan leda till både över- och undertäckning av antalet. Det utgör skillnaden mellan målobjekt och observationsobjekt. Se mer i avsnitt 2.2.2 *Ramtäckning*.

1.2.2 Variabler

Observationsvariabler i undersökningen utgörs av den statistik som tas fram, utifrån underlaget *befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro*. Följande variabler redovisas:

1. Antal öar med folkbokförd befolkning
2. Antal folkbokförda
3. Antal byggnader totalt
4. Antal bostadsbyggnader
5. Landareal

Målvariabler är den statistik som SCB avser att producera och publicera. De stämmer väl överens med observationsvariablerna. SCB har god tillgång till register som underlag för att producera all den statistik som ryms inom målvariablerna.

Den statistik som inte ryms inom SCB:s officiella statistik utgör glappet mellan intressevariabler och målvariabler. Exempel på ytterligare statistik som efterfrågas är en mer detaljerad redovisning av enskilda öar, fler redovisningsår och fler variabler som beskriver befolkningen. Användare kan få tillgång till fler variabler via specialuttag, som produceras i uppdragsform.

1.2.3 Statistiska mått

Centrala målstorheter med statistiska mått är:

1. **Antal** öar / folkbokförda / byggnader / tätorter
2. **Arealer i hektar**

1.2.4 Redovisningsgrupper

Följande redovisningsgrupper används för variablerna:

1. Regiontyp: Administrativ enhet
 - a. Värden:
 - i. Kommun
 - ii. Län
 - iii. Riket
 - iv. Summeringar till funktionella regioner, till exempel SKR:s kommunindelning
 - v. Summeringar till NUTS
 - b. Används för variabler:
 - i. Antal öar med folkbokförda
 - ii. Antal folkbokförda
 - iii. Antal byggnader totalt
 - iv. Antal bostadsbyggnader
2. Typ av vatten
 - a. Värden:
 - i. Öar i hav
 - ii. Öar i inlandsvatten
 - iii. Samtliga öar
 - b. Används för variabler:
 - i. Antal öar med folkbokförd befolkning
 - ii. Befolkning, antal folkbokförda
 - iii. Antal byggnader, totalt
 - iv. Antal bostadsbyggnader
3. Öar utan fastlandsförbindelse med bro och med minst 10 folkbokförda invånare 2018-12-31. Redovisning på enskilt ö-område.
 - a. Värden:
 - i. Ö-område (150 enskilda öar)
 - b. Används för variabler:
 - i. Antal folkbokförda
 - ii. Antal byggnader totalt
 - iii. Antal bostadsbyggnader
 - iv. Landareal

1.2.5 Referensår

De referensår som ingår i målstorheterna är 2010, 2015, 2018, 2020.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten i de redovisade statistikvärdena beror på två faktorer:

1. Kvalitet i SCB:s avgränsning av befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro.
2. Kvalitet i de register som används för bearbetning av statistik.

Samtliga öar i Sverige avgränsades 2014, med referensår 2013. SCB:s register över öar uppdateras intermittent vid behov. Det har inte funnits behov av en ny uppdatering inför 2020 års statistik, eftersom det inte har tillkommit några större förändringar i underlagsdata. Avgränsningen gjordes med hjälp av data från Lantmäteriets Fastighetskarta, i skala 1:10 000, med information om vattenytor.

Öarnas fastlandsförbindelse via bro fastställs utifrån uppgifter från Trafikverkets Nationella vägdatabas (NVDB), referensår 2021-01-01, samt via okulär granskning mot Lantmäteriets WMS (visningstjänst) med topografiska kartor och ortofoton.

Uppgifter om typ av vatten, som anger om öar är belägna i hav eller inlandsvatten, har hämtats från SCB:s register över vattenytor 2019. Registret bygger på uppgifter från Lantmäteriet och SMHI. Uppgifterna finns inlagda i SCB:s totalregister över öar 2013.

Uppgifter om befolkning bygger på registret över totalbefolkningen (RTB), som innehåller uppgifter om personer folkbokförda i Sverige. Uppgifterna har kombinerats med Lantmäteriets koordinatsatta adressregister, vilket har gett en koppling till geografi.

Uppgifter om byggnader hämtas från Lantmäteriets fastighetsregister, byggnadsdelen. Uppgifterna avser den 1 januari respektive år. Samtliga gällande byggnader används (BYGGNSTAT=1). Uppgifter om bostadsbebyggelse hämtas från Lantmäteriets fastighetsregister, byggnadsdelen, variabel TYPBEBYGG, värde 1=Bostad.

När statistiken om byggnader samredovisas med statistik över befolkning, kopplas byggnader den 1 januari år X+1 till statistik över befolkning den 31 december år X. Det betyder att byggnader 2021-01-01 redovisas för referenstidpunkt 2020-12-31. Byggnader som redovisas för referenstidpunkt 2010-12-31 har hämtats från ett register som avser 2011-06-30. Det beror på att tidigare versioner av registret saknas.

Alla register som används i undersökningen är totalregister som kontinuerligt uppdateras och är väl dokumenterade. Tillförlitligheten är därför generellt god och de redovisade statistikvärdena skattar sina målstorheter väl. Stickprovs- och urvalsfel förekommer inte.

Rimlighet i statistikvärden bedöms mot tidigare referensår inom produkten.

2.2 Osäkerhetskällor

De osäkerhetskällor som har störst påverkan på statistikens kvalitet är, utan inbördes ordning:

- Brister i de enskilda register som ligger till grund för avgränsning och statistikvärden. Det handlar om objekt som helt saknas eller har fel värden. Exempel på brister är:
 - o Byggnader i Lantmäteriets fastighetsregister saknas eller har fel klassificering.
 - o Eftersläpning i uppdatering av värden.
 - o Vägar i NVDB saknas. I den här statistiken har de identifierats vid okulär granskning. Undersökningen inkluderar även enskilda vägar, samt gång- och cykelvägar. De saknas ofta i NVDB, men upptäcks vid den okulära granskningen mot topografiska kartor och ortofoton. I undersökningen avseende 2020, hittades 42 vägförbindelser som saknades i NVDB.

För detaljer hänvisas till detaljerad dokumentation för varje register:

- o SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB)¹
 - o Lantmäteriets Fastighetskarta²
 - o Lantmäteriets fastighetsregister³
 - o Trafikverkets nationella vägdatabas (NVDB)⁴
- Eftersom statistiken baseras på flera olika källor finns en osäkerhet i hur de samspelar för att skapa en helhet, framför allt då de geografiska gränserna för ö-områden skapas av SCB. För att minska osäkerheten görs flera kontroller av mikrodata och resultatet av SCB:s bearbetning. Denna osäkerhetsfaktor beror både på registrens kvalitet, samt metod och definition för SCB:s arbete.
 - En central del i produktionen är användningen av geokodade registerdata. Geokodningen är ett moment som görs utanför den här statistikens produktionsprocess, eftersom flera olika statistikprodukter använder samma geokodade register. Geokodningen innebär att administrativa värden om folkbokförda i RTB matchas mot koordinatbaserade register. Nyckel är adresser som har rapporterats in eller tidigare kopplats till registret. I de fall adressen är fel blir det ingen matchning. Vissa automatiska justeringar kan göras, via antaganden. Kvaliteten i RTB har bedömts som mycket god, av SCB och Skatteverket. Det fåtal individer som inte kan kopplas till adress, kopplas istället till fastighet eller kommun. Vid koppling till kommun

1

https://scb.se/contentassets/9299bfcd87ba4c828a8d46b4db49d67a/be0101_kd_2020_amp_210_222.pdf

² <https://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/geodataprodukter/fastighetskartan/?steg=1>

³ <https://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Fastighetsinformation/Fastighetsregistret/>

⁴ <https://www.nvdb.se/sv>

geokodas befolkningen till mittpunkten för den största tätorten i kommunen.

- De ö-namn (variabel *ö-områden*) som redovisas i SCB:s statistik ska inte betraktas som officiella namn, utan som beteckningar vilka är representativa för de geografiska områden som SCB:s statistik avser. Officiella ortnamn hanteras av Lantmäteriets ortnamnsenhet och registreras i Lantmäteriets ortnamnsregister.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken. Statistiken bygger på ett totalregister över befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro, enligt SCB:s definition. Statistiken produceras med hjälp av uppgifter i totalregister, där inga urval görs. Tillförlitligheten är därmed god avseende denna aspekt.

2.2.2 Ramtäckning

Risk för över- och undertäckning förekommer i dessa fall:

- Över- eller undertäckning kan uppstå på grund av brister i noggrannhet för koordinater. Det avser alla koordinatsatta register. Exempel på fel är att koordinat avser en annan plats än verkligt värde eller att koordinat helt saknas och leder till saknat värdet. Vid arbetet med statistiken gör SCB okulär granskning av alla befolkade öar, via digitala kartor. Syftet är att hitta eventuella fel i den automatiska bearbetningen. I granskningen används WMS-tjänster med topografisk karta från Lantmäteriet. Vid behov används även ortofoton.
- Vatten som inte visas i skala 1:10 000 ingår inte i materialet, vilket kan leda till undertäckning, det vill säga att det statistiska materialet missar en del av verklighetens detaljer. Eftersom statistiken endast redovisar öar som är av den storleken att de rymmer bostadsbyggnader och folkbokförd befolkning, antas problemet vara minimalt.
- Fastighetsregistrets byggnadsdel saknar uppgifter om byggnad eller uppger fel klassificering av byggnad. Det är en kvalitetsbrist som kan påverka statistiken över byggnader. SCB:s statistik inom den här produkten är dock mycket översiktlig, eftersom endast totalt antal byggnader, respektive totalt antal bostadsbyggnader redovisas. En mer detaljerad uppdelning av statistiken hade ställt högre krav på kvaliteten i grundregistren.
- Nationella vägdatan kan sakna vägar och broar som bör ingå i undersökningen enligt SCB:s modell.
- Detaljer i definitionen av begrepp som används i statistiken, såsom ö, fastlandsförbindelse och bro, kan leda till både under- och övertäckning, i förhållande till användarens bild av hur begreppen bör definieras och avgränsas. Det här dokumentet avser att redovisa SCB:s definitioner av begreppen, för att minimera missstolkningar av statistiken.

Sammanfattningsvis anses riskerna för över- och undertäckning som små, vilket har kunnat bedömas i samband med okulär granskning av geodata, samt dokumentation av de register som statistiken bygger på.

2.2.3 Mätning

Underlaget till statistiken är SCB:s avgränsning av befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro. De görs av SCB, med hjälp av data från följande register:

- SCB:s totalregister över öar 2013. Skala 1:10 000.
- SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB) med referenstidpunkt 31 december referensåret, kombinerat med Lantmäteriets adressregister, årligt uttag. Uppgifter om antal folkbokförda per adresskoordinat. Aktuell undersökning avser 2020-12-31.
- Trafikverkets Nationella vägdatabas (NVDB), referenstidpunkt 2021-01-01
- Lantmäteriets visningstjänster med topografisk kartinformation och ortofoton.

Vid produktion av statistik har följande register använts:

- SCB:s Registret över totalbefolkningen (RTB) med referenstidpunkt 31 december referensåret, kombinerat med Lantmäteriets adressregister, årligt uttag. Uppgifter om antal folkbokförda per adresskoordinat. Aktuell undersökning avser 2020-12-31.
- Lantmäteriets Fastighetsregister (FR), byggnadsdelen, med referenstidpunkt 1 januari 2021. En punktkoordinat per byggnad. Samtliga gällande byggnader används (BYGGNSTAT=1). Uppgifter om bostadsbebyggelse hämtas från Lantmäteriets fastighetsregister, byggnadsdelen, variabel TYPBEBYGG, värde 1=Bostad.
- Lantmäteriets Fastighetskarta, uttag i januari 2021. Uppgifter om kommuner och län.

För information om insamling av registeruppgifter, se dokumentation av respektive register.

Tillförlitligheten avseende mätning är beroende av de enskilda registrens kvalitet, se även avsnitt 2.2 *Osäkerhetskällor*. Eftersom registren är totalregister som kontinuerligt uppdateras och är väl dokumenterade, bedöms tillförlitligheten som god.

2.2.4 Bortfall

Undersökningen baseras helt på totalregister. Svartsbortfall förekommer därför inte i denna undersökning.

Saknade värden i RTB kan bero på felaktigheter i folkbokföringen, som hanteras av Skatteverket. De bedöms dock som små.

Det partiella bortfallet i Fastighetsregistret, som berör denna undersökning, avser byggnader och klassning av deras funktion eller ändamål. Den här statistiken särredovisar endast byggnadstypen Bostad, där kvaliteten generellt är god. Påverkan på statistiken anses därför vara liten.

Saknade värden eller felaktig klassning kan förekomma i Fastighetskartan, avseende information om vattenytor. De har använts för att avgränsa polygoner för öar. SCB arbetar för att minska felet genom att endast särredovisa större öar, där kvaliteten är säkrare. En okulär granskning görs

också av samtliga öar inom denna statistikomgång, i syfte att kvalitetssäkra produktionen.

Saknade värden eller felaktig klassning kan förekomma i NVDB, avseende uppgifter om vägar. För att minska eventuellt fel har en granskning av samtliga observationsobjekt gjorts mot referensdata från Lantmäteriet. Att broarna existerar har kunnat säkerställas genom information i ortofoton. Det som är mer osäkert är om de är tillgängliga för biltrafik eller endast för gång och cykel. SCB har valt att inkludera samtliga okulärt synliga broar i registret.

2.2.5 Bearbetning

Samtliga öar i Sverige har avgränsats med referensår 2013. Registret uppdateras intermittent vid behov. Det har inte funnits behov av en ny uppdatering inför 2020 års statistik, eftersom inga större förändringar av underlagsdata har gjorts. Dokumentation av SCB:s register över öar finns i form av Beskrivning av statistiken, SCBDOK och detaljerad information om registret med referensår 2013⁵.

Befolkade öar utan broförbindelse till fastland fastställs genom okulär granskning av geodata mot referensdata i Lantmäteriets visningstjänster. Granskningen har endast gjorts av öar med personer folkbokförda 2020-12-31, vilka var cirka 1 000 till antalet.

Bedömning görs med stöd av uppgifter från Trafikverkets NVDB, referensår 2021-01-01. Om en väglinje i NVDB finns inom en buffert på 10 meter runt en ö-polygon, finns skäl att anta att ö-polygonen har en broförbindelse. I den okulära granskningen görs bedömningen om bron existerar enligt Lantmäteriets topografiska karta och ortofoton, samt om bron binder samman ön med Sveriges fastland.

Även öar som saknar väglinje inom 10-meters-bufferten granskas, i syfte att hitta broar som saknas i NVDB. I granskningen hittades 42 broförbindelser som saknades i NVDB. De har registrerats som öar **med** fastlandsförbindelse och exkluderar därmed öarna ur statistiken. En fastlandsförbindelse via vägtunnel har registrerats. Den anses ha samma status som fastlandsförbindelse via vägbro och exkluderar därmed ö-området från statistiken.

50 vägförbindelser enligt NVDB har inte godkänts enligt SCB:s definition av fastlandsförbindelse. Det avser förbindelse via färja (bilfärja). Dessa öar registreras som "saknar fastlandsförbindelse via bro" och inkluderas därmed i SCB:s statistik.

Statistik om befolkning, byggnader och tätorter på öar beräknas med hjälp av koordinatsatta register, som matchas genom så kallad point-in-polygon-metod. Det innebär att värden för företeelser som faller inom öarnas ytor summeras och utgör statistikvärden. Summering görs på administrativa enheter (kommun, län, riket) och på enskilda öar. Beräkningarna har gjorts Microsoft SQL Server Management Studio 18 och i MapInfo Pro. Arealer har beräknats i MapInfo Pro.

⁵ www.scb.se/mi0812

Eftersom statistiken om byggnader samredovnas med statistik över befolkning kopplas byggnader den 1 januari år X+1 till statistik över befolkning den 31 december år X. Det betyder att byggnader 2021-01-01 redovisas för referenstidpunkt 2020-12-31.

Sammanfattningsvis innehåller SCB:s bearbetning av statistiken inga moment som anses påverka statistikens kvalitet negativt.

2.2.6 Modellantaganden

SCB:s definition av öar är ett modellantagande, som har beskrivits i samband med att statistik med referensår 2013 publicerades⁶. Kortfattat har SCB skapat geodata med ö-polygoner, genom att anta att öarna utgörs av de "hål" som finns i Lantmäteriets karta över vattenytor (vattenskiktet i Fastighetskartan). De tomma ytorna antas vara land omringat av vatten.

Fastland definieras vanligtvis som en större sammanhängande landmassa. I statistiken utgörs fastlandet av den större delen av Sverige. Gotland antas inte tillhöra fastlandet. Följande ställningstaganden har gjorts i registrering av öar som saknar fastlandsförbindelse via bro:

- Öar utan broförbindelse till fastland saknar bro som är synlig i de geodata som används i bearbetningen. Enskilda vägar, samt gång- och cykelvägar räknas som broar. I de fall broförbindelsen saknas i NVDB saknas kunskap om vägens kvalitet och tillgänglighet för biltrafik. SCB har ändå valt att ta med dessa broar i avgränsningen.
- Broförbindelse till fastland kan förekomma via andra öar. Det krävs då att samtliga öar i kedjan har broar avsedda för biltrafik och att någon av öarna har förbindelse med det svenska fastlandet.
- Endast permanenta broar räknas. I underlaget finns ön Tranholmen i Stockholms län, som har en pontonbro endast vintertid. Det räknas inte som fastlandsförbindelse via bro och ön ingår därmed i statistiken.
- Fastlandsförbindelse via tunnel enligt NVDB och Lantmäteriets topografiska karta räknas som broförbindelse, eftersom det är en fast förbindelse mellan ö och fastland. Det är aktuellt för ö-området Muskö i Stockholms skärgård, som därmed inte ingår i den här statistiken.
- Öar med fastlandsförbindelse via färja enligt NVDB, ingår inte i SCB:s statistik.

Modellantagandets påverkan på tillförlitligheten beror på överensstämmelsen mellan SCB:s definition och användarnas förväntningar, vilket kan skilja sig mycket åt mellan olika typer av användare. I grunden är definitionen allmängiltig, då den fastslår att en ö är ett landområde omringat av vatten. Det är detaljerna i detta som kan diskuteras, till exempel hur vi ska hantera broförbindelser, konstgjort vatten (till exempel grävda kanaler), bifurkationer med mera. När antalet öar begränsas till att endast omfatta objekt utan broförbindelse, faller dock många oklarheter bort och definitionen av öarna blir enklare att förstå och enas kring.

Vi beräkning av antal folkbokförda görs ett antagande avseende personer folkbokförda som *Utan känt hemvist* och *På kommunen skreven*. Det är personer som

⁶ www.scb.se/mi0812

saknar uppgift om folkbokföringsadress eller -fastighet. De har dock alltid uppgift om folkbokföringskommun. I den här statistiken antas dessa personer befinna sig i kommunens största tätort. Antagande görs för att undvika en restpost och skillnad mot övrig officiell statistik över befolkning per kommun. Det fel som antagandet kan orsaka bedöms som litet. De personer som detta avser utgör endast 0,1 procent av den totala befolkningen enligt RTB 2020-12-31.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Preliminär statistik har inte publicerats inom produkten.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken avseende 2020-12-31 publicerades 2022-08-30. Framställningstid för statistiken var cirka 1,5 arbetsveckor under 2022, inklusive tid för granskning, dokumentation och utveckling av publiceringsformer.

3.2 Frekvens

Statistiken om öar publiceras intermittent, ungefär vart femte år.

Data för målstorheten *Antal öar totalt* produceras intermittent, vid behov. SCB har inga planer på närstående uppdatering av registret, med anledning av att inga större förändringar av underlagsdata har skett.

Data för målstorheten *Antal befolkade öar utan fastlandsförbindelse via bro* samlas in i samband med att statistiken för denna undersökning görs och redovisas, det vill säga ungefär vart femte år. Att statistiken över öar inte har en tätare frekvens beror på användarnas efterfrågan på statistiken i kombination med SCB:s prioriteringar för hela statistikområden Markanvändning.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades vid den planerade tidpunkten, den 30 augusti 2022.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras i SCB:s interaktiva statistikdatabas och sammanfattas i en statistiknyhet. Statistik över enskilda öar publiceras i en Excelfil. Allt publicerat material finns tillgängligt på SCB:s webbplats, produktsidan www.scb.se/MI0812.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För specialbearbetningar, kontakta produktansvarig. Se kontaktuppgifter på sista sidan.

4.3 Presentation

Den huvudsakliga presentationen sker via SCB:s statistikdatabas på webben, där uppgifter presenteras i interaktiva tabeller med valbara variabler. Statistiknyheten är en sammanfattning utifrån vad som anses vara mest intressant för allmänhet och media.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i dokumentet *Statistikens framställning*. Statistikens kvalitet beskrivs här, i detta dokument (*Kvalitetsdeklarationen*). Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Statistikens detaljerade innehåll* (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på www.scb.se/MI0812, under rubriken *Dokumentation*.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

De register och geodata som utgör underlag för statistiken förbättras kontinuerligt. Det leder till att statistiken kan skilja sig över åren både beroende på faktiska skillnader och på kvalitetsförbättringar i underlaget.

I tidigare statistikredovisning över befolkning på öar har antalet folkbokförda per fastighetskoordinat använts som underlag. Adresskoordinat ger dock en bättre precision, särskilt för små geografiska enheter, som öarna ofta är. För att förbättra jämförbarheten över tid har SCB kompletterat statistiken med referensåren 2010 och 2015, vilka också har beräknats med uppgifterna över befolkning per adress.

Befolkningsstatistiken avseende 2013 har inte kunnat räknas om, på grund av kvalitetsbrister i registret över befolkning per adress. Den statistik som redovisas avseende 2013, bygger därför på befolkning per fastighet. Det redovisas inte i samma tabeller som statistik utifrån uppgifter i adressregistret.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistik per kommun och län, med uppgifter om total befolkning och byggnader, kan jämföras med statistiken inom den här produkten, om syftet är att beräkna andelar för företeelser på öar. Uppgifterna bygger på samma grundregister.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Regiontypen "ö-område" används inte i andra undersökningar. Jämförelser med annan statistik är därför svår att göra.

5.4 Numerisk överensstämmelse

En av öarna bland observationsobjekten är belägen i flera kommuner. Det avser kommunerna 2580 och 2582 i Norrbottens län. Statistiken över antal öar per kommun kan därför inte summeras direkt till antal öar per län och riket. I övrigt finns inga kända brister i den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

SCB:s statistik inom denna produkt ingår i Sveriges officiella statistik (SOS). För den gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

C Bevarande och gallring

Ingen direktinsamling av data görs till denna undersökning. Gallring av uppgifter är därför inte aktuellt för den här undersökningens del. Ett exemplar av samtliga trycksaker och elektroniska publikationer levereras till Kungliga biblioteket i form av pliktexemplar.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet till denna statistik föreligger inte.

E EU-reglering och internationell rapportering

EU-reglering av denna statistik föreligger inte.

F Historik

SCB:s statistik över Strandnära markanvändning skapades år 2000, med syftet att publicera basinformation om Sveriges geografi avseende kust, stränder och öar. Produkten hette då *Kust, stränder och öar*. Basuppgifterna bestod av statistik om kust- och strandlängd, antal, areal och omkrets för öar, samt befolkning och byggnader på öar och längs vatten. Befolkning på öar uppdaterades därefter för åren 2005 och 2008. En rapport om smala vattendrag togs fram för år 2005.

Tack vare SCB:s medverkan i geodatasamverkan, från 2011, förbättrades möjligheterna att uppdatera statistiken, med ökad tillgång på geodata från framför allt Lantmäteriet. Under 2012 uppdaterades därför statistiken om kust- och strandlängder.

Under 2014 gjordes helt ny statistik som beskrev befolkningen inom 100 meter från vatten. Vatten och befolkningsuppgifter för 2013 kombinerades med uppgifter om befolkningens könsfördelning, ålder, utbildningsnivå, förvärvsarbete och inkomst.

2014 gjordes även nya polygoner för öar i Sverige, med referensår 2013. På grund av bättre kvalitet på Lantmäteriets vattenkarta innebar den nya statistiken stora förändringar i antalet öar, särskilt i fjällområdena och i Norrbottens län. En delvis annan bedömning av öar ledde till att fler öar inkluderades i statistiken, bland annat Södertörn-Nacka i Stockholms län. All statistik om öar uppdaterades och flera nya tabeller i Statistikdatabasen skapades.

Under 2019 gjordes omprioriteringar inom statistikområdet Markanvändning, utifrån analys av efterfrågan på statistik inom området. Det gav färre tabeller och variabler avseende öar. Statistiken över öar, som publicerades med referensår 2018, omfattade endast öar utan fastlandsförbindelse via bro och med folkbokförd befolkning. Statistik över det totala antalet öar och öar med broförbindelse till fastland uppdaterades därmed inte. Uppdatering av samtliga ö-polygoner görs först när det finns ett starkt behov av det, utifrån

dialog med användare eller om det finns påtagliga kvalitetsförändringar att ta hänsyn till.

Under 2020 gjordes en översyn av övriga delar av statiken inom produkten *Strandnära markanvändning*. Syftet var att tydliggöra gällande statistik över basuppgifter för stränder och öar, samt strandnära byggande. I SCB:s statistikdatabas flyttades flera tabeller till avsnittet *Äldre tabeller som inte uppdateras längre*.

En översyn gjordes även av statistiken över *bebyggelse i strandnära läge och strandlinje med bebyggelse*, som inte hade uppdaterats på länge inom systemet för den officiella statistiken. Statistiken har däremot levererats årligen till den svenska miljömålsuppföljningen. Översynen föranledde ett förbättrat produktionsflöde, där produktion av officiell statistik kunde samordnas med produktion av uppgifter till miljömålsuppföljningen. Samtidigt gjordes en översyn av innehållet i den officiella statistiken. Det avser den statistik som presenteras i den här kvalitetsdeklarationen.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Karin Hedeklint Samhällsbyggnad och turism
E-post	mark.vatten.gis@scb.se
Telefon	010 479 40 00 (växel)